

Márk evangéliuma

Lekció: Jak. 5.13-20
Textus: Mk. 9.14-29

2011. jan. 9.
Gazdagrét

A hit válsága

A történet nagyobb összefüggése az, amint Jézus formálja, kiképzzi, felkészíti a tanítványait. Természetesen nem valamiféle jól megszervezett vezetőképzésről van szó, amely során a tizenkettő lépésről lépésre sajátítja el mindazt az ismeretet és készséget, hogy majd Jézus helyébe lépjenek és maguk is hirdessék Isten uralma beköszöntét. Sokkal inkább egy olyan felkészülésről van szó – ha használhatjuk egyáltalán ezt a kifejezést – amely minden pontján „rezeg a lécs.” Vagy a Jézus által kitűzött cél túl nehéz, vagy az általa választottak alkalmatlanok a feladatra, de egy biztos: ezek a tanítványok eddig is sokkal több kudarcot vallottak, mint amennyi eredményt produkáltak. Az előző szakaszokban azzal szembesül az olvasó, hogy értetlenek, vakok és keményszívűek mindannak felismerésére és gyakorlására, ami Jézusban előttük áll. A mai szakaszban azonban még arra nézve is csődöt mondanak, ami eddig ment nekik, tudniillik nem tudják kiűzni a gonosz lelket, és ezáltal meggyógyítani a szerencsétlen fiút. Senki sem szeretne közülünk a helyükben lenni – és mégis, milyen gyakran találjuk magunkat hasonló helyzetben. Amikor már az sem megy, ami korábban működött. Amikor a hit teljes válságba kerül. És amikor kiderül, mindez nem más, mint egy újabb lehetőség arra, hogy Jézus követésében előbbre lépünk...

I. Amikor a hit válságba kerül...

Lássuk közelebbről a helyzetet! Jézus és három tanítványa, Péter, Jakab és János éppen visszatérőben vannak a hegyről, ahol Péter és társai egy rendkívüli eseménynek, Jézus dicsőséges elváltozásának és az Atya kijelentésének voltak a tanúi. A másik kilenc tanítványt egy jókora tömeg közepén találják, ahol parázs vita zajlik. Írástudók (vallásos vezetők), Jézus tanítványai, egy megkötözött fiú, egy kétségbeesett apa, és egy okoskodó sokaság... minden adott a teljes káoszhoz. Jézus kérdésére előlép egy férfi, és elmondja, mi történt: „*Mester, elhoztam a fiamat, akiben néma lélek van; és amikor megragadja, úgy leteperi őt, hogy tajtékszik, fogát csikorgatja, és megmerevedik. Szóltam tanítványaidnak, hogy űzzék ki, de nem tudták.*” Próbáljuk elképzelni a tanítványok szemszögéből ezt a helyzetet. Először is, miután Jézus hatalmat adott nekik a tisztátalan lelkek fölött (6.7), számtalanszor megtapasztalták, hogy ez működik, és hogy eredményesen megszabadítottak és meggyógyítottak embereket (6.13; 30). Most azonban nem sikerül az, ami eddig sikerült. Ráadásul nyilvánvaló, hogy nem az történt, hogy ránéztek a fiúra, és egyszer csak elszállt a hitük, álltak ott némán és bénán, hanem megpróbálták a gyógyítást, talán többször is nekifutottak, de nem ment. Mindeközben ott vannak az írástudók, ott van a tömeg az ilyenkor elmaradhatatlan jó tanácsokkal, gúnyos megjegyzésekkel, nem beszélve a kétségbeesett apáról. Ugyanakkor tudják, hogy nekik képesnek kellene erre lenniük, és

nem értik, hogy mi a probléma. A helyzet percről percre, óráról órára kínosabb és egyre elhordozhatatlanabb. Jézus nincs sehol, és már ők sem értenek semmit. Mindaz, amit a szerencsétlen fiú produkál, ijesztő és rettenetes, de nem tudnak úrrá lenni a helyzeten. Nem írja a szöveg, de feltételezhetjük, hogy amint megpróbálták kiűzni a néma és pusztító lelket, az már akkor is meggyötörte a fiút. Elvárták volna maguktól, hogy Jézus nevében és hatalmával szabadulást hozzanak, de nem jártak eredménnyel. Maradt a vitatkozás: érvek és ellenérvek, magyarázkodások és okoskodások, vádak és védekezések. Mindeközben szívükben az értetlenség, az önvád, a kétely: hogyan lehetséges, hogy már az sem működik, ami eddig rendben volt? Ez a hit válsága.

Maga Jézus is hasonlóan értékeli a helyzetet, hiszen amikor megtudja a felfordulás okát, így kiált fel: „*Ó, hitetlen nemzedék, meddig leszek még veletek? Meddig szenvedlek még titeket?*” Ki akarja tanítványként ezt hallani Jézustól?! Nem elég a magukban megélt kudarc, még Jézus is ezt erősíti?! De Jézus megerősíti, hogy valóban olyan helyzetben mondtak csődöt, amelyben erősebb hittel helyt állhatnának.

Nem egy boldog állapot. Olyan, mintha váratlanul egy falnak csapódnál. Eddig megküzdöttél a különböző problémákkal, kihívásokkal a Jézustól kapott hit erejével, és éppen azt élted át, hogy ez csodálatos. Olyan feladatok, élethelyzetek, amelyekben korábban elakadtál, tehetetlen voltál, miután megismerted Jézust, a benne való hit segítségével vagy legyőzhetőek lettek, vagy erőt kaptál arra, hogy elhordozd azokat (ami szintén a hit győzelmének egy formája). Azt élted meg, hogy a hit működik, hegyeket mozdít el, félelmeket oszlat el, aggodalmak szűnnek meg, kapuk tárulnak ki, korábban lehetetlennek vélt dolgok lesznek lehetségessé, és Jézus követésében lépésről lépésre haladsz előre. Azután eléd hoznak egy beteg fiút – jön egy helyzet, ami talán elsősre hasonló kihívás, mint a korábbiak. De hiába feszülsz neki hittel, a dolog nem mozdul. Sőt, megjelennek a kételyek, az önvád, önmagad kárhoztatása, és rájössz, hogy Jézus messze van... Nem érted, mi történt: ami eddig jól ment, most miért nem megy? Marad az okoskodás, a magyarázkodás, az érvek és ellenérvek, de ez nem változtat a helyzeten. A hit válságba került.

A válság viszont egy különleges „hely”. David Bosch, a néhai dél-afrikai missziológus hívja fel a figyelmet arra, hogy a japán írásban két másik jel kombinációjából áll a „válság” szó. Az egyik a „veszedelem”, a másik a „lehetőség.” „*A válság tehát nem a lehetőség vége, hanem valójában a kezdete: az a pont, ahol a veszély és az alkalom találkozik, ahol a jövő egyensúlyban van, és az események többféleképpen alakulhatnak.*” (Bosch, Paradigmaváltások a misszió teológiájában, 2. o.) Ezért jó reménységgel tekinthetünk a hit válságának állapotára, és tehetjük fel a kérdést: mi ennek az oka a tanítványok életében?

II. Miért került válságba a hit?

Amikor a tanítványok megkérdezik Jézust, hogy ők miért nem tudták kiűzni a tisztátalan lelket, Jézus azt mondta: „*Ez a fajta semmivel sem űzhető ki, csak imádsággal.*” A tanítványok látszólag azzal találták magukat szemben, mint már korábban is, de Jézus rámutat arra, hogy ez itt egy „más fajta.” A más fajtához pedig más módszerek, ez esetben több hit, több erő, és így imádság kell. Azaz a tanítványok egy olyan feladattal kell hogy megbirkózzanak, amivel korábban még nem találkoztak,

de ezt nem ismerték fel. Próbálták alkalmazni azt, ami eddig működött, amit úgy is fogalmazhatunk, hogy rutinból akarták megoldani a feladatot. De mindaz, ami sikeresnek volt az előzőekben, kevésnek és alkalmatlannak bizonyult a jelen helyzetben. Ez vezetett a hit válságához.

Másképpen megfogalmazva azt látjuk, hogy a hit mértéke válik kérdéssé. Mert a hit nem csak valamiféle általános ismeret ill. az, hogy valamit igaznak tartunk, amit nem látunk. A hit, amit Jézus itt számon kér, és amelynek meglétét az imádsággal köti össze, nem az, hogy elfogadjuk és igaznak tekintjük a kereszténység tanítását, vagy valamelyik bibliai igazságot. Érezzük, hogy ez a fajta hit nem követel túl nagy merészséget, hiszen amennyiben nem kötődik egy-egy konkrét élethelyzethez, nem tűnik úgy, hogy nagy a tétje. Nincs túl nagy tétje számunkra annak a hitnek, hogy Jézus képes megszabadítani az embert minden megkötözöttségéből, amíg saját magunk, vagy egy családtagunk, vagy egy testvérünk életében nem találjuk magunkat azzal szemben, hogy ezt nekünk kellene meghirdetni, nekünk kellene az illető felé képviselni, ill. még pontosabban nekünk kellene Jézus eszközévé lenni abban, hogy ez az kedves ismerősünk megszabadul. Abban a pillanatban viszont, amikor „éles helyzetbe” kerülünk, a hit nem pusztán ismeret, hanem bizalom, bátorság és erő kérdése. Ebben az értelemben igaz, hogy a tanítványok hitetlenek voltak; nem elvben adták fel a fiút, hanem nem volt elég hitük, azaz erejük, lelki-szellemi hatalmuk ahhoz, hogy „ezt a fajtát” is kiűzzék, mert „ez a fajta” nyilvánvalóan erősebb volt azoknál, akikkel korábban találkoztak. (Illusztráció: Blondin, az artista – 1860-as évek, a Niagara vízesés felett...)

A hit válsága tehát, amit a keresztény ember megtapasztal, nem elvi és általános, hanem nagyon is gyakorlati és konkrét. A kérdés mindig az, hogy azzal a problémával, kihívással szemben, ami megjelent az életedben, találsz-e elégséges bizalmat, hogy békességben légy és ne omolj össze; tudsz-e meríteni elégséges erőt, hogy szembeszállj a gonosszággal és meggyőzzed azt. Lehet, hogy Isten hív valamire, eléd adott egy látást, egy álmot, a szívedben felindított valamire, de te azt mondod, nem, ez lehetetlen. Persze, elvben tudod, hogy Jézus számára nincs lehetetlen, de amikor neked kell engedelmességed és elindulnod a lehetetlen irányába, és csak jönnek az akadályok egymás után, oda jutsz, hogy ez nem megy, neked nincs ehhez elég hited, elég erőd. Lehet, hogy elég erőd és bizalmad volt mindahhoz, amivel eddig találkoztál, de ez most más helyzet, ez válsághelyzet. De a válság az, ahol veszély és lehetőség találkozik. És ezért vizsgáljuk meg, hogy mire és miért hív Jézus a hit válságában.

III. Jézus imádságra hív

„*Ez a fajta semmivel sem űzhető ki, csak imádsággal*” – mondja Jézus a tanítványoknak. Nincsen elég erőtök – Istentől kell ezt elkérnetek, mert egyedül ő adhatja meg. Egyedül Isten tud betölteni azzal a hittel, bizalommal és erővel, amire „ehhez a fajtához” szükségetek van. Akármennyire is hatalmas „ez a fajta,” a Szentlélek ereje, amit elkérhettek az Atyától, végtelenül hatalmasabb. Keressétek hát az Urat, imádkozzatok, teljesedjete be Szentlélekkel, mert ezzel a problémával sohasem fogtok megbirkózni emberi erővel. Imádkozzatok kitartóan, várjátok az Urat, keressétek az ő erejét, egészen addig, amíg meg nem kapjátok. És amikor

megkapjátok, tudni fogtok róla, és akkor erővel és hatalommal szállhattok szembe „ezzel a fajtával.”

Persze tudjuk mi ezt jól... Tudjuk, csak nem igazán hisszük. Mert a hit és az imádság között szoros, elválaszthatatlan kapcsolat van, amit így írhatunk le: ahogy imádkozol, egyre jobban hiszel; és amint egyre erősebb a hited, egyre jobban imádkozol. Megfogalmazhatjuk ezt negatív formában is: nem imádkozunk, mert nem hiszünk; és nincs hitünk, mert nem imádkozunk. Hol tudunk kilépni ebből a csapádból? Hol tudunk kimozdulni a rutinos hitetlenségből? Hadd állítsam mindannyiunk elé a fiú apjának Jézushoz intézett kérését – azaz imádságát.

Az apa így kéri Jézust: *„Sokszor vetette tűzbe is, meg vízbe is, hogy elpusztítsa, de ha valamit lehet tenned, szánj meg minket, és segíts rajtunk! – Ha lehet valamit tennem? Minden lehetséges annak, aki hisz.”* – válaszolja Jézus. Mire az édesapa így kiált: *„Hiszek, segíts a hitetlenségemen!”* Mielőtt valaki azt mondaná, hogy kérdéses számára, milyen mértékű ez a hit, ami ugyanakkor hitetlen, vegyük észre, hogy minden olyan imádság, amelynek tétje van, itt kezdődik. Ebben az őszinteségben és ebben a kiszolgáltatottságban. Mert lehet, hogy ez az apa ismeri a hitetlenségét („képtelen vagyok elhinni, hogy a fiam ennyi év után, ilyen súlyos állapotban, a tanítványok kudarca után mégis éppé legyen”), de az is biztos, hogy minden erejével, teljes lényével „felteszi magát” erre a kérésre („hiszek!”). Meg vagyok arról győződve, hogy amíg ennek az édesapának a tehetetlenségéből és fájdmából fakadó teljes kétségbeesése és szíve mélyéről való kiáltása nem a miénk, nem törünk ki az imádságtalanság-erőtlenység-hitetlenség köréből. Amíg „ennek a fajtának” a jelenléte - bármi is legyen az számunkra – nem fáj nekünk annyira, mint amikor szeretett gyermekünk beteg, addig nem fogjuk kitenni magunkat annak az imádságnak, amit éppen ezen a veszélyes, de sok lehetőséggel teli helyen tanulhatunk meg. Az elkeseredett, reménytelen és lehetetlen helyzet megtanít imádkozni.

Az imádság definíció szerint a teljes elismerése annak, hogy az Úron függünk, és mindent az ő kezéből várunk. Annak elismerése, hogy semmink sincs nélküle, és semmit sem tehetünk nélküle. Ez azonban nem valami hideg, távoli hatalom kényszerű, vagy legalábbis érzelemmentes elismerése, amely alapján félve és rettegve várjuk a felettünk hatalommal bíró döntéseit. Az imádság abban való megerősödés, elmélyülés, hogy Isten nemcsak hatalmas, hanem személyesen ismer és szeret minket. Abban való megállás, hogy az Atya úgy szeret bennünket, ahogy ez az édesapa szereti a fiát... sőt, sokkal-sokkal jobban. Sokkal jobban, hiszen minden imádságunk alapja az a felfoghatatlan tette, hogy a saját Fiát is odaadta értünk. *„Minden lehetséges annak, aki hisz”* – mondta Jézus. Nemcsak az, hogy szabadulást hozzon a megkötözött fiúnak, de az is, hogy önmagát ne szabadítsa meg. Neki még az a hit, az az erő, az a bátorság, az a bizalom és engedelmesség is megadatott, hogy végigmenjen a keresztfeszítés útján. A keresztény imádság ennek valóságában, ennek erőterében történik. Előttem vagyok Uram, mert Jézus eléd állított. Megváltott, megtisztított, újjá teremtett; mit akarsz, hogy cselekedjem? Az ilyen imádságban egyre inkább egyé válunk az Atyával, és az ő szándékaival. Egyre erősebben megéljük, hogy mit jelent, hogy Jézus Krisztus által az ő gyermekei lettünk. Egyre inkább megerősödik a szívünkben, hogy tenyerén hordoz, hogy törődik velünk. Egyre inkább úgy látunk, ahogy ő lát; úgy

érzünk, ahogy ő érez; úgy örülünk, ahogy ő örül, és úgy sírunk, ahogy ő sír. Egyre valóságosabban eggyé leszünk vele.

Így lesz a hit válsága a hit növekedésének kapujává. Akármilyen is legyen most előtted az eddig ismeretlen „ez a fajta”, az úrvacsorában Jézus szeretetét kóstold, és Jézus hatalmát lásd. Ő jön közel, ő táplál, ő erősít, hogy vele együtt el tudjad mondani: *„Minden lehetséges annak, aki hisz.”* Ámen!